

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 12 ft.
Félévre — — — — 6 „
Negyedévre — — — — 3 „
Egy óra — — — — 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

A társadalom Galeottói.

Nagybecskerek, január 15.

II.

Később azonban erős panaszok merülnek föl a pártfogolt ellen s már-már azon a ponton áll, hogy elveszti kenyerét. A pártfogó szíve megint megesis a hozzáfutó és javulást esküdöző iskolatársan, könyörög érte, közbenjár az érdekében; kifizeti itt is, ott is könnyelműen csinált adósságait, hogy talán mégis megmentheti.

És az emberbaráti szeretetnek eme legszentebb, legönzetlenebb ténykedése közben egyszer csak valahol a háta mögött felüti fejét a társadalom őrlő szuja: a rágalom, a rettenetes Galeottó. Hinti a magot láthatatlan kézzel. És amint a havasok tetején egy faágról vagy sziklacsucsól lehulló maroknyi hó hajlékokat, fákat, embereket elsodró lavinává nő: úgy növekedik a rágalomnak csakugy félvállról, szinte észrevétlenül elejtett szava a becsületet, hírnevet beszennyező elsodró szóáradata.

Micsoda összeköttetés lehet ennek a köztiszteltetben álló embernek egy ilyen elzúllott fráterrel, féle börtöntöltelekkel? Iskolatársa volt? Az meglehet; de ez még nem magyarázza meg azt a lázas sietséget, amivel számára existenciát keresett; még kevésbé azt, hogy mikor a kenyérvesztés küszöbén állott, képes volt érte könyörögni; legkevésbé pedig azt, hogy még könnyelműen csinált apróceprő adósságait is kifizette. — Itt valami nagyobb presszióval működő rugója rejlik a dolgoknak, mint az iskolatársi viszony a multból. Ez még nem elég kötelek ahhoz, hogy egy sikkasztóval jó hírnévben álló egyén elmenjen a protegalásnak ilyen erősebb mértékéig. Hanem — úgy mondják — hogy ez a sikkasztó az elkezelt összegről a bíróságnak nem számolt be. Egy jelen ékeny összegről semmit se vallott s az — mint mondani szokás — nyomtalanul eltűnt. Hova lett hát az a pénz? Nincs-e az bizonyos összeköttetésben ennek a közbecsülésnek örvendő uriembernek gyors vagyoni emelkedésével s nem ez magyarázza e meg, hogy ez az elzúllott egyén a fogságból kikerülve, egyenesen ő hozzá fordul, és hogy olyan lázas sietséggel, odaadó buzgósággal fáradozott érdekében?

Igy indul meg és így nő fokozatosan a suttogó Galeottók nyelvén a rágalom lavinája; bejárja az egész társadalmat a nélkül, hogy annak — akinek becsületos jó hírnevet elsodorta — csak sejtelve is volna rettenetes pusztításáról.

Csak azt tapasztalja, hogy az emberek kezdenek ridegebbek, komorabbak lenni. Egyik-másik jóbarátja, mikor az utcán meglátja, átsiet az utca másik oldalára. Akik éppen el nem kerülhetik, nagyon ridegen köszöntik. És ha a felülnő viselkedést végre megunva, valamelyik barátját megkérdezi, hogy mi lelte őket? mért kerültek őt? hisz ő nem vétett ellenük: a jóbarát himez hámoz, makog valami menteséget; hivatkozik a társadalmi életviszonyok elhidegülésére s néhány előrántott trázissal kimentti magát is, meg a többieket is; de azt ne várja soha senki, hogy akadjon hamarosan ember, a ki rámutatva arra a rettenetes szörnyetegre, a becsületpusztító lidérczre, mely megfekszi az emberi emléket és szíveket, a borzasztó Galeottóra, a rágalomra, melynek csak itélete van, de bizonyítéka nincs soha.

Behatolnak a társadalom Galeottói, ezek a legborzasztóbb ismeretlen tettesek,

a legezartabb helyekre; még a családi élet szentélyeiben is megőrnek lassan-lassan a legosendesebb családi házastársi nyugalmat, boldogságot is.

A nő végigsétál néhányszor egy férfival az utcán, vagy többször találkoznak egy helyen és beszélgetnek hosszabb ideig egymással, mint jó ismerősök, akik egymás iránt tisztelettel, becsülettel viselkednek. Mindjárt elkezd nyomukban a boszorkánytánczot a rágalom. Galeottó megindul, s lavinává növe, eljut a családi szentélyig; ráfekszik a férj szívére a kételkedés, a gyanu szörnyetegével. A szegény, ártatlan nő nem tud belőle semmit; tiszta lelkében a bűnnek még sejtelve sincs, de látja, tapasztalja, hogy körülötte a világ megmagyarazhatatlan átalakuláson megy keresztül; lát maga körül valami ördögi varázslatot, ami összetépi előtte mindenütt a nyugalom csendes, mosolygó képeit. Közbelépnek a féltreértések, az érthetetlen ingerlékenység, a türelmetlenség; elpusztul a házasság szentélyének nyugalma anélkül, hogy a szegény ártatlan asszony csak egyetlen egyszer is szembe állhatna azzal a rettenetes szörnyvel, mely azt felduit.

Hamarjában tíz, husz analog esetet lehetne felsorolni, amik mind a társadalom Galeottóinak borzasztó munkáját mutatnák be. De mindez nem volna beilleszthető egy kisebb terjedelmű cikkely keretébe.

Az elmondottakból is levonható azonban a következtetés, hogy a társadalomnak magának lehet csupán megfojtani, ártalmatlanná tenni ezt a szörnyeteg azzal, hogy a társadalomban élő egyének soha semmiféle föltevését ne formáljanak, sem valamely megformált föltevését el ne fogadjanak, ami másoknak becsületébe vág. Mindenki csak a kézzel fogható tények igazságának hódoljon meg és semmi egyéb meg ne ingassa erkölcsi itéletét. Így nagyon sok drámai motívum elsimul az életben s elnémulnak a társadalom Galeottói is.

Anyakönyvi ügyek.*)

1. Kérdés: Egy özvegy férfi elvetheti-e elhalt feleségének hűgát mindenféle igazságügyi miniszteri felmentvény nélkül, illetve képez-e ez házassági akadályt?

Felelet: Nem veheti el, ez házassági akadály az 1894: XXXI. t. cz. 11. §. d) pontja szerint, alóla felmentés nincs.

2. Kérdés: V. E. kiasszony panaszt emel, hogy D. F. ur kinek házasságot ígért s kitől Anna nevű leánya is van már, most Sch. Margittal akar házasságot kötni, kéri, hogy e házasság ne köttessék meg. — Kérdés: ezen eset képez-e házassági akadályt avagy oly okot, mely miatt a házasságkötést meg lehetne tagadni.

Felelet: Az eset nem képez házassági akadályt, e miatt a házasságkötést megtagadni nem lehet. A kiasszony gyermektartásért perelheti hűtlen seladonját.

3. Kérdés: A Bm. ut. 78. §-a értelmében a születési anyakönyvben a haláleset feljegyzendő. Kérdés, hogy ezen haláleset feljegyzés azon bejegyzések közé tartozik-e, a melyeket a Bm. ut. 39. §. második kikezdése emlit, hogy t. i. hiteles másolatban a törvényhatóság első tisztviselőjének küldendők.

*) E rovatot az anyakönyvvezető urak érdekében nyitottuk. Ez alatt minden az anyakönyvvezetés és házassági köttésre vonatkozó kérdésre szivesen felelünk, ha a feltett minden egyes kérdés külön-külön félv papíron akkor íratik le tisztán és olvashatóan, hogy a félv papír egyik lapja teljesen tisztán maradjon, másik lapján pedig a felelet felírására elég hely jusson, ezenkívül a kérdést a felelet aláírja s hivatali pecsétjével ellátja.

A kérdésre a feleleteket az állami anyakönyvi felügyelő urtól szerezzük be.

Felelet: Igen, azok közé tartozik, e feljegyzés hiteles másolatban küldendő, hogy a már beküldött másodpéldányban feljegyezhető legyen.

4. Kérdés: Egy boszniai evang. lelkész hivatalt megkeresett engem arra, hogy egy magyarországi illetőséggel bíró s Boszniában lakó férfit s nőt hirdessek ki — közölvén velem egy átiratban mindazon adatokat, melyek a kihirdetése szükségesek, és erre kiállítottam s kifüggesztettem a kihirdetési íveket.

Arra nézve azonban nem vagyok tisztában, kötelességem lett-e volna előbb megvizsgálni illetve meggyőződni, vajjon az egyik kiskori félnek szülei beleegyezésüket adták-e a boszniai lelkész előtt? Továbbá megszerezte-e a közigény a honvédelmi miniszteriumtól a szükség s nő ültési engedélyt? miután még csak husz éves? Megjegyezvén végre, hogy ezen pár Boszniában oskteteti magát.

Felelet: A kihirdetést csak akkor rendelkezte el, ha a felek igazolták az igm. ut. 7—21. §. esetét; az eljárást a 39—46. §-ok írják elő. — A mit az igm. ut. 7. §. előir, azt kötelessége lett volna megvizsgálni.

5. Kérdés: Egy hajadon leányzóknak született egy törvénytelen fiugyermeke; a természetes atya, — aki nőtlen — személyesen jelentette be a születést — a bejelentés alkalmával a gyermeket magának ismerte el. Eo mint anyakönyvvezető a születési anyakönyvben, a törvény és utasítás értelmében eljárva, az atyára vonatkozó adatoknál a „törvényes“ szót kihuztam és helyébe „természetes“ szót írtam; ezen eljárást és azt, hogy a természetes atya a gyermeket magának ismeri el, a megjegyzés rovatba beírtam, — a gyermek utóneve: Antal. — Ezen gyermek most meghalt, a halotti anyakönyvben az elhunyt családi és utónevét kell bejegyezni; én — miután törvénytelen gyermek — és dacára annak, hogy a természetes atya magának ismerte el — a gyermek családi nevét az anya családi nevére írtam — helyese-e ezen eljárásom?

2. vagy minthogy a természetes atya a gyermeket már magának ismerte el, nem-e kellett volna atya családi nevére írni;

3. vagy ha az ilyen, a természetes atya által magának elismert gyermek életben marad, családi, illetve vezetékneve nem-e az atya vezetékneve lesz?

Felelet: 1. helyes;

2. nem;

3. természetes apja nevét csak akkor viselheti, ha törvényesítettett.

6. Kérdés: Igaz-e, hogy az anyakönyvvezető mint ilyen (bárki legyen ez az anyakönyvvezető) a felügyelő hatóság rendelkezésére jelentést köteles tenni?

Felelet: A kérdés feltevése elszomorító, de ha már fel van téve, tudatjuk, hogy biz a feltett kérdés igaz. Olvassa el csak az 1894: XXXIII. t. cz. 14., 15., 16., — a 60000/95. sz. Bm. ut. 1. és 2; — a 80000/95. sz. Bm. 17. §-ait, s a feltett kérdés igaz voltáról meggyőződhetik.

7. Kérdés: X. elvalva élt Y. törvényes feleségétől és Z-vel gyermekeket nemzett Y. meghalt és X-Z vel nemzett gyermekeit magának elismeri; kérdés: törvényesek-e ezen gyermekek Z-től utólag kötött polgári házasság által? s ha nem törvényesek, mily eljárás indítandó, hogy X-Z vel nemzett gyermekek — melyek a házassági jogról szóló új törvény életbelépte előtt születtek — törvényesíthetők.

Felelet: Az utólag kötött polgári házasság által sem lesznek a gyermekek törvényesek és nem is törvényesíthetők hazai jogaink szerint, mert házasságtörésből származnak.

8. Kérdés: X. Y. férfi V. Z. nővel házasságban élt, de törvényesen és végérvényesen el lettek választva. Most újból házasság akar lenni. Kérdem:

a) össze kell-e ezeket újból adni, vagy

b) alkalmazható-e rájuk az 1894: XXXI. t. cz. 106. §-a?

Felelet: a) igen, b) nem.

9. Kérdés: 1875. évi június 10 én helyben született — így tehát már a folyó évi elsőkorosztálybeliek sorába felvett — helybeli lakos, aki 1894. évi VIII/28 án kelt kivételes nősülési engedéllyel bír, az állítás előtt — ami valósi,

nüleg folyó év március 1-én lézen — megnövelhet-e még és kihirdetés eszközölhető-e?

Felelet: Nem, mert az 1890. évi október 7-én 32500. sz. H. M. r. a kivételes nőülési engedélyek érvénye csak egy évig érvényes, és pedig azon naptól számítva, a mely napon az engedélyt tartalmazó miniszteri rendelet kelt.

10. Kérdés. Egy nő aki férjétől közel 1 1/2 év óta elváltan élt, de a válást a szentszék mut évi szeptember hónapban, tehát a polgári házasság életbelépte előtt mondotta ki olyképen, hogy a nő azonnal más házasságra léphet; tisztelettel kérdem: ezen nőre alkalmazandó e a házassági jogról szóló törvényben előirt 10 hónapi várakozási idő, avagy nem?

Felelet: Igen.

11. Kérdés: Egy 22 éves nő jelentkezett kihirdetés czéljából, minthogy azonban szülei elhaltak, törvényes képviselője sincs, a megyei árvaszék beleegyezése vált szükségessé, az okból folyólag kérdem:

1. vajjon az 1894. évi XXXIII. t. cs. 50. §-ának utolsó bekezdésében érintett bélyegmentesség kiterjed-e a Torontálmegye t. árvaszékeinek folyó évi november hó 25-én kelt 31457. m. árvasz. ex. 895. rendeletben (l. Torontál 263 sz. Hiv. m.) érintett és a kiskorúval, annak legközelebbi rokonaival, a községi közgyámmal, s a kiskorú gyámjával felveendő jegyzőkönyvekre is?

2. hanem úgy mily bélyegilleték alá esnek?

3. Ha a kiskorúak gyámja még nincs, a gyámmal felveendő jegyzőkönyvet pótolhatja-e egy községi bizonyítvány, avagy egészen elmaradhat?

4. A bizonyítvány bélyegköteles-e?

5. Ezen jegyzőkönyvekért s bizonyítványért, melyek tulajdonképen az eljárás által állíttatnak ki, mérsékelt díjakat lehet-e szedni?

Felelet: Kiterjed, vagyis az ily jegyzőkönyvek bélyegmentesek;

2. ez a kérdés az 1. felelet után eszik;

3. nem pótolhatja, meghallgató a községi (kir.) közgyám;

4. a 3. felelet után eszik,

5. nem lehet, igm. ut. 9. és 10. § alapján.

HIREK.

Tájékoztató.

Január 18. Polgári bál.
Január 19. Magyar olvasókör közgyűlése.
Február 1. Tűzoltó bál.
Február 8. Athletikai clubb bálja.
Február 9. Vöröskeresztesgyűlési közgyűlése.
Február 10. Közigazgatási bizottság ülése.
Február 14. Jogász táncestély.
Február 18. A casinó dalárda vig. estélye.
Április 6. Táncmulatság az Árvaház javára.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután.

A Ganz-gyár építési irodája az Uri-utczán, a Schuwer házában van.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Frank Sándort a török-kanizsai adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adótitkárul nevezte ki.

— **Nagybecskerek egészsége.** A városi főorvos betegesztette jelentését Nagybecskerek múlt havi egészségi állapotáról, mely a november havihoz általában kedvezőtlenebb volt. Meghalt 72 ember, és pedig 7 éven alul 34, 7 éven felül 38 a következő halálokkal: Vörheny 2, roncsló toroklob 2, typhus 2, agyverőmiény 3, rángás 7, tüdőlob 3, tüdőgümő 10, beihurut 1, veselob 8, vesezületet gyengeség 11, aggkor 9, egyéb természetes halállal 14.

— **A nagy-szent-miklósi szerbek és románok közös temploma ügyében hozott ítélet** némi megnyugvást keltett Nagy-Szent-Miklós minden rétegében. Nem azért, mintha a község lakossága valamely felekezeti pártjára állana a villogásban, hanem hogy végre a kuria ítéletével befejeződött az ügy. Történeti adatként pedig maga tudósítónk is megerősíti, hogy a vitás templomot mindenki minden időben szerb templomnak ismeri s csak a benfentesebb helyi egyének tudták, hogy az közös templom volt. Ennek bizonyonnyal semmi köze az ítélethez, de a nép szájhagyományá mindenkor elég nyomatékos történeti adatként szolgált íróknak és bíráltnak egyaránt.

— **Parasztbeccsület.** Aradról írják: Megölték egy legényt, Galsán ölték meg, egy szép leány szöke hajaért, fekete szeméért. Szinte regénybe való történet ez, vagy talán még meseinek sem irták meg így, mert az élet különbebb fantázia kitalál. Két galsai parasztnak, Mojsze Jánosnak és Morar Jánosnak egy szeretőjük volt, valami szépséges, kacser, de üresszívű Finom Rózi. Ha az egyiket ölelte, a másikra gondolt, ha a másikat csókolta, ennek képe volt a szívében. Avagy talán nem is

volt kacser, sem nem üresszívű, hanem kétlelkű volt a szerelmes szép leány. Olyan kétlelkű teremtés, amilyenről néha napján érzemes, de hitetlen történeteket gondolnak ki az írómesterek. Eddig semmi különös sem volna az egész falusi idiben. Kettlen szerették, ő meg mind a kettőt szerette, mert nagy szíve volt és nagy szívében csupa szerelem. — Most jön az érdekes, a lélekbuvárok való boncz-anyag. Nem mese, hanem tiszta valóság. Jött a kettő mellé egy harmadik is, a két parasztnak mellé egy ur szerető. Pojenár György volt a neve, gazdatiszt a galsai pusztán. Tetszett a leánynak, hogy kicsoda borzasztó varázs van az ő szépségében. Meg más nyelven is beszélt vele, csupa édes, gyönyörűséges szó folyt az ajkáról és beszélt egyből is. Hogy a felesége lesz, tekintetes asszony lesz belőle, aki libákat őrzött, vagy a mosóteknő mellett dalolt a hajnalnak, az alkonyatnak. Hát mégis igaz, amit a fonóban meséltek, az üvegkastélyról, arany hintóról, gazdag dalás királyfiakról és szegény parasztleányokról, akikből királykisasszony lesz s hét ország hét évig mulat a lakodalmukon. Eszrevette a nagy változást a két régi szeretője s szövetkeztek a harmadik ellen. A szerelem szociálistáivá lett tek. Micsoda, hát már a parasztlányok is az uraknak kellene, hát nem találnak maguknak valót, cipkébe, bársonyba öltözött finom kisasszonyokat? Összebeszéltek, hogy rálesnek. Es úgy tevének. Mikor este kijött a lánytól, leülték. A vetélytáratól hamarosan meg is szabadultak, mert ma nap már kiterítették. Jött azonban az igazság, két szuronyos csendőr alakjában és vasrverte őket.

— **Bányaszerencsétlenségek.** Az aninai bányatelepen ismét két helyen történt szerencsétlenség. A Thinfeld telep egyik folyosóján vizgázatlanság következtében feirobbant két dinamittöltény, mely két munkásnak került életébe. Az egyiknek keze lába szétzúzódott és teste is megsérült, a másikat az összeszorított levegő annyira falhoz sodorta, hogy a gyel őrá zöködést szenvedett; a két munkást még életben találták, de a kiállott sérülések következtében még tegnap délután meghaltak. — A másik szerencsétlenség a Ronne-telepen történt, a hol egy munkás kőomlás következtében lett nehéz hivatásának áldozatává. A szerencsétlent összezúzott testtel élettelenül húzták ki a romok alól.

— **Kaszinó-bál Nagy-Szent-Miklóson.** A nagy-szent-miklósi új kaszinó f. hó 25-én szombaton az ottani „Fekete Sas“ nagytermében fényesnek ígérkező bált rendez. A rendező bizottság, melynek élén a járás főszolgabírája, Les tyánszky János áll, mindent elkövet a bál sikere érdekében. A talp alá valót szegedi cigányok fogják szolgáltatni. — Ugyanitt megemlítjük, hogy a kaszinó rendez évi tisztújító gyűlését f. hó 19-én tartja meg.

— **Halál a kubikgödörben.** Szegedről jelentik: Halállal végződő szerencsétlenség történt ma a Boszorkány-sziget mellett. Róvó András fiatal 21 éves legény az idén került volna csak katonasorba. Az apjának a kocsiján földet szállított a vasutasok épüében levő internátusához. Több társával volt kint ma a Tiszaparton, ahonnan a fagyos földet hordák. Azzal foglalkozkodott ép, hogy a földet felrakja a kocsijára, amidőn a magas part leszakadt s egész súlyos tömegével a legényre zuhant. Eltemette mellig. Társai észrevették azonnal a balesetet és segítségére siettek. Ki is vették rövid idő alatt a földből, de már nem sok haszon volt abban. A kemény fagyott föld rettenetesen összetörte a szerencsétlent. A mellkasa is bezúzódott, s szólni nem, csak lélegzeni tudott. Azonnal a kocsijára tették és elvitték a városi közkórházba. Nem ért oda eleve. Beműködésé miatt sóhajtozott a hosszú uton. Mikor megáltak vele az épület ajtajánál, fölemelte még egyszer a fejét, ajkait kinyitotta, mondani akart valamit, de már nem birt. Azon pillanatban meg is halt.

— **Egy hitvespár tragédiája.** Szegedről írják: A legszomorubb esetek számát szaporítja az a megrázó lélektragédia, melynek egy előkelő szegedi ur család az áldozata. A boldogtalan hitvespár, akinek tragédiája valóban könyvre fakasztó: Steingassner Akos, a szegedi bírói kar egyik tagja, és felesége, egy Daniel leány, Daniel Ernő miniszter nővére, akiket súlyos lelkibeteggen vittek fel tegnap a lipótmezei tébolydába. Azok, akik Steingassner Akost és nejét ismerték, már napok óta tudták és beszéltek csendes hangon a vesztét. Steingassner a bírói kar egyik legképzettebb tagja volt, kartársai nagyra becsülték, munkáját a legpéldásabb kötelességtudással végezte és azok, akik ismerték szomorú családi életét a részvétel méltó beteg hitvessel — megértették csendes elborulását is, amelylyel a társaságokból visszavonultan élt. Nemrég került a szegedi törvényszékhez Budapestről, ahol a táblán, mint

kisegítő bíró dolgozott. Lelkiállapotának savarodását már a nyár utolján észrevették, de inkább magasfoku szórakozottságnak tulajdonították a zavarnak és tévovázásnak azon tüneteit, amelyek dolgaiban nyilvánultak. Deczemberben egészen elmaradt a hivatalából. Csak néha ment fel és mély részvételt vettek észre viselkedésén és dolgain, hogy ráborult a kód egészen a szegény ember lelkére. Vádolta magát nem létező vétséggel, ebben tört ki a lelkibántalma félreismerhetlenül. Nem bírták meggyőzni az ellenkezőről. A tragédia ezzel teljes volt. A Daniel-család az orvosi vélemény meghallgatása után, mely nagyon szomoruan hangzott, úgy intézkedett, hogy a betegek a budapesti lipótmezei gyógyintézetbe szállíttassanak, ami meg is történt. Miután az orvos megfigyelte a betegeket és azoknak felvitelét szükségesnek találta, a család belenyugodott és a betegeket azzal az ürüggyel bírták rá a budapesti utra, hogy a rokonok látogatására mennek. — Steingassner Akos törvényszéki bíró és neje balsorsa mély részvételt keített Nagybecskerekben is, hol a legközelebbi rokonságban állanak a Demkó családdal. Steingassner 48 éves, bírói pályáját Török-Becsén kezdte, ahol mint albiró működött. Később mint járásbíró kitűnő képességeiért a budapesti táblához rendelték fel kisegítő bírónak.

— **Öngyilkossági kísérletek.** Temesvárról írják: Karlész Pál gyarvárosi lakos tegnap délután lakásán kenodatot ivott, hogy véget vessen életének. A megmergezés azonban nem sikerült, mert a helyszínen megjelent orvos rögtön ellenszert adott be. Karlész a hozzáintézett kérdésekre azt válaszolta, hogy feleségének folyamatos betegeskedése vitte a kétségbeesésig, mert nejjének fájdalmait nem nézhette tovább. — Bruckenauban Pakurár Tanaszje vasárnap délután feleségével a kocsmába, a hol derekasan hozzálátott az iváshoz. Felesége megunt a sok unszolgatást, melyekkel a férj nem a leggyengédebb módon kényszerítette az ivásra és hazament, ahol elővett egy adag „szeracsika“ arczfestő anyagot, melyet vízbe kevert és a mérges italt megitta.

Irodalom és művészet.

Vidéki költők albuma.

Szerkesztik: Justh Béla, Kovács Zsigmond és Sárosi Arpád. A vidéki könyvpiacznak egyik legnagyobb érdekessége kötet, a „Vidéki költők albuma“ most hagyta el a sajtót s jelent meg a könyvpiaczon.

Ezzel a derék munka szerkesztői befejezték érdekes és bizonyára tanulságos vállalkozásuk nagy részét, s a közönség ama része, amely lelkesedik a poézisért s amely ep azert nem titkolt kíváncsisággal várta a kötet megjelenését, megszerezheti magának ama lelki gyönyörűséget, hogy Magyarország csaknem valamennyi valamire való vidéki verselőjének műveit élvezhesse.

Am azonban a kritika is érdekes objektumot kap ebben a könyvben, nemcsak a közönség poetikus hajlamu része. A kritika e kötet révén egy csomó vidéken élő ember, még pedig poeta lelkületébe nyer belepilantást.

Nem csoda tehát, hogy a kritika is — egy a vidéken mint a fővárosban egyaránt — nem csekély érdeklődéssel várta e könyvet, a „Vidéki költők albumat.“

Az eszme, hogy a vidéki poéták könyve létrejött, Kovács Zsigmondé. Ő eszelte ki Sárosi Arpáddal együtt a módját annak, miként lehetne a vidék kevése becsült, de ezért nem mindig talentum nélküli költőnek tevékenységét egymás mellett olyképen tenni szemléhetővé, hogy ebből az igazságos kritika megállapíthassa azt, hogy ki ama számos többé kevésbé hivatott verselő közül az igazi, isten kegyelméből való költő.

Ez az eszme csatolta később a két szerkesztőhöz Justh Bélát is, aki körülbelül egy év óta tünt fel verseivel, míg társait megjelent kötetjeik révén már régebben előnyösen ismeri a közönség.

A vidéki költők Albumába összesen 128 férfi és 17 nő író többnyire 2—5 szám közt váltakozó kötetmenyt.

Legtöbb író van Abauj-Torna megyéből. Vagyis a kötetben e megye képviselve van 9 írónal; utána következik a közeli megyékből Bács-Bodrog 7; Pest 5; Csongrád 5; Békés 3; Temes; Torontál (Sz. Szilágyi Vilmos Nagybecskerek, Porsche Vilmos Zombolya) 2—2; Krassószörény, Arad 1 írónal.

Az sem lesz talán érdektelen ha följegyezzük, hogy a költők mindennapi foglalkozására mily statisztikát mutat fel. Eszerint tanár poeta van a legtöbb, számszerint 22, köztük 6 gimnáziumi. Azután következnek a lelkészek. Ezek száma 13; állami hivatalnok van 9, hírlapíró 7

megyei tisztviselő 6, (köztük 1 főszolgabíró és 1 főügyész, tanító 6, lapszerkesztő 5, községi és közigazgató 5, városi tisztviselő 5, joghallgató 6, ügyvéd 4, földbirtokos 2, egyetemi hallgató 2, tartsófelügyelő 2, honvédtiszt 1, színművész 1.

Mégát a művet ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe. A 26 ives könyv ára 2 frt 50 kr.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése 1896. január 15-én.)

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén történt meg végre a sokat várt „Isteni béke” megnyilatkozása Apponyi gróf ajkairól. Minthogy az egész Ház a legnagyobb kíváncsisággal várta ezen nyilatkozatot, az első szónok, Márkus József a legnagyobb figyelmetlenség között szólt a tárgyhöz.

Vége megérkezett a döntő pillanat, Apponyi felszólalása.

Első sorban kijelenti, hogy a költségvetési tételt nem fogadja el. Attér a jelenlegi tarthatatlan helyzetre, melynek fenntartásával — szerinte — csak az ország veszít. Ezért ajánlotta a békét, melynek feltételül a következőket jelzi:

A választásra jogosultak névjegyzékének kiigazítása közöltessék a választókkal, az közszemlére tétessék, hogy így mindenki által megtekinthető legyen. A kiigazítás körül hibázó hivatalnokok ellen fegyelmi vizsgálat indítandó.

Módosítsassék a választási törvény 73. §-a és pedig akként, hogy a szavazásnál hatósági személyek ne működjenek közre, az azonosság tanuk pedig mindig az esküdtek legyenek. Továbbá a szavazási helyeket a választási elnök egymástól egyenlően távol jelölje ki, még pedig sors-huzás útján. A szavazásnál helytelen név vagy foglalkozás bemondásáért senki el ne utasítsassék.

Tisztviselő ne vehessen részt nyilvános pártgyűléseken.

A választási jog ellen elkövetett bűntényeknél a fogházbüntetést ne lehessen pénzbüntetésre változtatni.

A választási elnök szándékos mulasztásai, hivatalos hatalommal való visszaélés esetén a Curia ítéljen, ugyszintén az etetés, itatás, vesztegetés és az állam elleni izgatás alapján beadandó kérvények felett.

Ezek után kijelenti, hogy nem kívánja a Háztól, hogy az javaslatát határozati javaslatként rögtön tárgyalja, de óhajtja, hogy a budget-tárgyalás után a közigazgatási javaslat helyett a kuriai bíráskodást vegye tárgyalás alá, melynek keretében mindezen kérdések megoldást nyerhetnek. Javaslatát nem a maga, hanem az egész ország érdekében tette és ez nem is jelenti elveinek feladását. Nem úgynevezett „Isteni békét” akar, mert ezentul is küzdeni fog azon érdekek mellett, a melyekért eddig küzdött, hanem a felzárkott társadalmat akarja lecsillapítani és az ellentéteket elsimitani javaslatával. (Elénk helyeslés balfelől.)

A Ház osztatlan tetszése között szólt fel ezután Bánffy báró miniszterelnök kijelentve, hogy ő, mint mindenki békeajánlatként fogta fel Apponyi karácsonyi cikkét. Tiltakozik azon vádak ellen, melyeket Apponyi felhozott a választásokra nézve.

Hajlandó a kuriai bíráskodás keretében egyes pontokat megoldani, de magának a kuriai bíráskodásnak tárgyalását csak később kezdheti meg. Hosszasabban fejtegette még a tisztviselők eltöltését is, a mely különösen nemzetiségi vidékeken rossz vért szülne és beláthatatlan következményeket vonna maga után. Végül kijelentette, hogy ha feltételei elfogadásra találnak, az ország érdekében kész a békét támogatni. (Hosszszantartó lelkesült éljenzés jobbról. Eljen kiáltások.)

Holló Lajos rövidebb felszólalása

után a napirend megállapításánál Polonyi és Bánffy báró miniszterelnök beszéltek még.

A szabadelvűpárt értekezlete.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az országgyűlési szabadelvű párt ma esti 7 órakor értekezletet tart, melynek tárgyát a képviselőház több bizottságában megüresedett tagsági helyekre való kijelölés fogja képezni.

Karsay—Aczel párbaj.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Kuria ma hirdette ki ítéletét a híres Karsay—Aczel párbajügyben, még pedig kedvezően mindkét félre nézve, a mennyiben Aczel ítéletét két havi, Karsayét pedig egy havi államfogházra redukálta.

Az angol—német viszály.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből jelentik: Vilmos császár és Ferencz József király közt ez utolsó héten ismételt levélváltás folyt, melynek tartalmáról az a hír van elterjedve, hogy Ferencz József király valóban atyai tanácsának sikerült elérnie azt, hogy a német császár formális baráti nyilatkozatra kész Anglia iránt, hogy ezáltal az ottani izgatott hangulat lecsendesjék.

Kinevezés Törökországban.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Konstantinápolyból jelentik: A nagyvezéri hivatal első dragománja Wékil effendi helyébe, aki katolikus szíriai, egészen váratlanul Haikeddin béget — törökembert — neveztek ki. Haikeddin eddig a sajtóírodának hivatalnok volt. Ez a változás a diplomáciai körökben igen rossz hatást keltett.

Földrengés.

Budapest, január 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Laibachból jelentik: Ma hajnali 1 óra 28 perczkor kevéssé erős, körülbelül két másodperczig tartó földrengés volt érezhető, melyet földalatti moraj kísért. A földrengést azonban nem mindenütt érezték meg és az nem keltett nyugtalanságot.

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Mayer Bezső.

Hirdetések.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottságának 1895. évi december hó 9-ről 3165/kbgy—7708 ex. 895. szám alatt hozott határozata folytán a nagybecskerek—temesvári, szárcsa—vattinai, módos—dettai és tomasovác—alibunári törvényhatósági közutaknak Torontálvármegye területére eső részeinek kiépítéséhez és fenntartásához szükséges fedanyagnak az 1896., 1897. és 1898. években leendő szállításának biztosítása céljából az 1896. évi január hó 18-án d. e. 10 órájára zárt ajánlati versenyárgyalás hirdettetik.

Felhivatnak a vállalkozni óhajtók, hogy az alulirt hivatalnál megszerezhető minta szerint kiállított zárt ajánlataikat az 1896. évi január hó 18-án délelőtt 10 óráig a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalnál annyival inkább benyújtásák, mert később beérkező, vagy az előirt mintának meg nem felelő ajánlatok semmi esetre sem fognak figyelembe vétetni.

Az igényelt fedanyag minőségeket és az átlagos mennyiséget feltüntető fedanyag felosztási kimutatások a fent nevezett hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Vállalkozónak szabadságában áll az előirt anyag helyett más, hason minőségűre is ajánlatot tenni, de ez esetben pecsétjével ellátott 2 darab anyagminta is csatolandó ajánlatához.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5%-a csatolandó, mely a szerződés megkötésekor 10%-ra kiegészítendő. Ovadécul készpénz vagy ovadékképes értékpapír csatolható.

Ajánlat tehető ugy az egyes utvonalakra, mint a szóban forgó valamennyi utra nézve.

Vállalati és szállítási részletes feltételek az alulirt hivatalnál megszerezhetők.

Nagybecskereken, 1896. január hó 5-én

25-33 Magyar kir. államépítészeti hivatal.

140. sz. kg. 1896.

Árverési hirdetmény.

Alolirott község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező közlegelő f. évi január hó 19-ik napján d. e. 9 órakor árverés útján 1896. évre haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 6500 frt, az egyéb árverési feltételek Basahid község jegyzői hivatalánál betekintheők.

Kelt Basahidon, 1896. évi január hó 11-én.

Szavics, jegyző. 43-3-1 Popov Arsen, bírő.

Ház-eladás.

Az uri utcában 274. összeir. sz. a. fekvő azelőtt Schuwert-féle földszintes ház és telek, megállapodás szerinti előnyös fizetési feltételek mellett,

szabad kézből eladó.

Felvilágosítást nyújt a tulajdonos

Torontálmegyei takaré- és hitelbank.

29-33

297. sz. 1896.

Mokrin község előljáróságától.

Pályázat

Ideiglenes díjnoki állásra. 1 frt 20 kr napidij mellett. Feltételek: jó írás és a jegyzői teendőkbéli jártasság, a szerb nyelvnek szó és írásbaní bírása.

Az állás azonnal elfoglalható.

Ezen állásra vonatkozó képviselőtestületi határozatnak megyehatósági jóváhagyása után az állás állandó lesz.

Mokrinon, 1896. január 11-én.

43-33

Előljáróság.

4—5 hektoliter sörből főzött pálinka

5 hektoliter pálinka-seprő

s egyéb essenciák jutányos áron kaphatók.

Közelebbi értesítéssel szolgál

Dr. Pollák Győző

m. vb. Schön B. J. és társa cég
tömeggondnoka.

50-33

Pályázat.

Román-Kécsa községében elhalálozás folytán tresedésbe jött s 400 frt évi fix-téssel javadalmazott segédjegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok azszal, misserint pályázni kívánók nyelvismereiteiket kiténtető szabályszerűen felszerelt kérvényüket alulirothoz folyó hó 26-ig annál inkább nyujtsák be, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

Csene, 1895. évi január hó 10-én.

Dömötör

szolgabíró

44-33

Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvény-társaság.

Vagyon

Zármérleg-számla 1895.

Töbör

3704 darab leszámított váltó	1699131	81	Részvénytőke	200000	—
Jelzálog-kölcsönök	31878	—	Fel nem vett osztalék	62	—
Előlegek értékpapírokra	27708	08	Betétek és tőkésített kamatai	1055719	97
Intézeti ház	66000	—	1896-ra elszámolt kamatok egyenlege	20005	02
Értékpapírok	1910	50	Hivatalnokok nyugdíj alapja	5125	—
Giroszámlai követelés az osztrák-magyar banknál	8716	81	Tartalékalap frt 80.000—		
Követelés más hitelintézeteknél	172	20	5% kamata		
Pénztári készlet	15403	32	1895-re frt 4000.—		
			Tartalékalap részvényát- iratási díjak frt 32.—	84032	—
			650 darab visszleszámitolt váltó	452539	60
			10% tartalék alap java- dalmazás 1895-re frt 3343.71		
			10% igazgatósági jutalék frt 3343.71		
			Tiszta nyereség frt 26.749.71	33437	13
	1850920	72		1850920	72

Tartozik

Nyeremény- és veszteség-számla.

Követel

Kétes leírás a váltótárczából	1136	—	Váltók utáni kamatok frt 149.575.64		
Fizetett üzleti adó és járuléka	9053	13	Levonva 1896-ra befolyt frt 20.700.85	128874	79
Fizetett betéti kamatadó	4523	84	Jelzálogkölcsön kamatok frt 3056.09		
Napibiztosok jelenléti jegyeiért	900	—	Levonva 1896-ra befolyt frt 323.13	2732	96
Hivatalnokok fizetése	7660	—	Előlegkamatok és díjak frt 2591.81		
Felügyelő bizottsági tiszteletdíj	450	—	Levonva 1896-ra befolyt frt 58.31	2533	50
Helyiségbér	1000	—	Intézeti házbér frt 4786.71		
Üzleti költség	2362	58	Levonva 1896- ra befolyt frt 290.01		
Fizetett visszleszámitolási kamat frt 29.294.28			Levonva kü- lönféle ki- adások frt 324.89 frt 614.90	4171	81
Levonva 1896-ra fizetett frt 1367.28	27927	—			
Nyugdíj javadalmazás 1895-re frt 400.—					
Nyugdíjalap 5% kamata 1895-re frt 225.—	625	—			
Fizetett és tőkésített betéti kamat	45238	38			
Tartalékalap 5% kamata	4000	—			
10% tartalékalap javadal- mazás 1895-re frt 3343.71					
10% igazgatósági jutalék frt 3343.71					
Tiszta nyereség frt 26.749.71	33437	13			
	138313	06		138313	06

Nagy-Becskerek, 1895. évi december hó 31-én.

A „Nagybecskereki takaré- és előleg-egylet mint részvény-társaság“ könyvelősege:

Lissatz Janos s. k.,
főkönyvelő.

Az igazgatóság:
Napholtz s. k.

Franz s. k.,
vezérigazgató.

Daun s. k.

Löwy s. k.

Haidegger s. k.

Megvizsgáltattott, az intézet fő- és mellékkönyveivel megegyezőnek találtattott.

Nagybecskerek, 1896. évi január hó 3-án.

A felügyelő bizottság:

Mihalovits Miksa s. k.,
elnök.

Kovách Ágoston s. k.

Konkoly Samu s. k.

Keresztes Aladár s. k.

Tekintetes közgyűlés!

Hitelintézetünkől nyert megtisztelő és az intézeti igazgatóság részéről a nagybecskereki takaré- és előleg-egylet hivatali ügykörének törvény- és alapszabályszerű ellátását érintő működésének ellenőrzésére kiterjesztett felügyeleti megbízás kifolyásából teljes tisztelettel a hiven és buzgón betöltött hivatali működésre vonatkozólag azon jelentésünket terjeszthetjük a tekintetes közgyűlés elé, hogy a lefolyt 1895. év folyamában pénzügyintézetünk igazgatósága valamint a törvény kívánalmainak egyáltalán úgy külön a könyvvitel tekintetében feladatának szabályszerűen, pontosan és kifogástalanul megfelelt.

Felügyeleti bizottsági tisztünknek, az irántunk tanusított bizalom követelményeinek megfelelően az elébünk terjesztett 1895. évi zármérleg, nyereség és veszteség-számlát, az üzleti könyvekkel és kimutatásokkal tételről tételre pontosan egybeazonosítva, azokat egy-mással teljesen megegyezőnek és helyeseknek, a pénzkészletet és vagyonértékeket hiánytalanoknak és meglevőknek találtuk, s ez okból és zármérlegre nézve a számadást tevő igazgatóság részére a felmentvény megadására.

Az elébünk terjesztett zármérleg szerint az 1895. üzletévre 33.437 frt 13 kr jelentkezik nyereségül, mely összegből tekintettel az alapszabályokra a 10%-nak megfelelőleg 3.343 frt 71 kr a tartalékalapra a szintén alapszabályszerű másik 10%-nak megfelelő 3.343 frt 71 kr az igazgatóság jutalékára esik. Mely két tételnek, azaz 6.687 frt 42 krnak a 33.437 frt 13 kr nyereségi összegből való levonásával megmaradó 26.749 frt 71 kr képezi azon tiszta nyereséget, mely az intézet részvényeseinek rendelkezésére áll.

Ebből javasoltatik az igazgatósággal egyetértőleg 20.000 frt vagyis részvényenként 10 frtra menő osztalék, 5.624 frt 29 krral a tartalékalapot 93.000 frtra emelni, 875 frttal a hivatalnokok nyugdíjalapját 6000 frtra emelni és a fennmaradó 250 frt 42 krt jótékony célokra az igazgatóság rendelkezésére bocsátani.

Végül legyen nekünk megengedve, hogy az intézetnek felvirágzását mindenkor odaadó buzgalommal támogató felügyelő bizottsági tagok azon örömdetes tény megemlékezésével terjesztjük a tekintetes közgyűlés elé jelentésünket, hogy az intézetnek életrevalósága, szükségessége, úgy a hivatott pénzügyemberek, mint a nagyközönség részéről a tiszta kezelés, életrevalóság és szükségesség iránti tekintettel kellő méltánylásban és elismerésben részesül.

Nagy-Becskereken, 1896. január hó 3-án.

A felügyelő bizottság:

Mihalovits Miksa s. k.,
elnök.

Kovách Ágost s. k.

Konkoly Samu s. k.

Keresztes Aladár s. k.